

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ
ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ ІМЕНІ Г. С. КОСТЮКА НАНП УКРАЇНИ**

**«МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПРОБЛЕМИ
СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ : ПСИХОЛОГІЧНІ,
СОЦІОЛОГІЧНІ, ПРАВОВІ АСПЕКТИ»**

Матеріали другої міжнародної
науково-практичної конференції

Київ, 28 лютого – 1 березня 2014 р.

Київ – 2014

УДК 316.4 : 316.6
ББК 65.272:88.5
М58

Друкується за ухвалою Вченої ради факультету психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 9 від 11 квітня 2014 року)

Рецензенти:

А. Б. Коваленко – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної психології факультету психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка

В. В. Москаленко – доктор філософських наук, завідувач лабораторії соціальної психології Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України

Редакційна колегія:

Бурлачук Л. Ф., доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України,

Данилюк І. В., доктор психологічних наук, професор,

Ващенко І. В., доктор психологічних наук, професор,

Власова О. І., доктор психологічних наук, професор,

Максимова Н. Ю., доктор психологічних наук, професор,

Марушкевич А. А., доктор педагогічних наук, професор,

Онищук Л. А., доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник,

Плахотнік О. В., доктор педагогічних наук, професор,

Семиченко В. А., доктор психологічних наук, професор,

Швалб Ю. М., доктор психологічних наук, професор.

М58 Міждисциплінарні проблеми соціальної роботи : психологічні, соціологічні, правові аспекти : матеріали II Міжнародна науково-практичної конференції (28 лютого – 1 березня 2014 року, Київ) / за ред. Ю.М. Швалба. – К. : _____, 2014. – 128 с.

У матеріалах міжнародної конференції викладено результати досліджень щодо найбільш актуальних міждисциплінарних проблем теорії і практики соціальної роботи, зокрема їх психологічних, соціологічних та правових аспектів. Представлені наукові розробки вітчизняних і зарубіжних дослідників будуть корисні фахівцям соціальної роботи, психологам, юристам, соціологам, адміністративним працівникам соціальної сфери, представникам недержавних громадських організацій, усім, хто цікавиться міждисциплінарними проблемами управління соціальними процесами.

Матеріали опубліковано в авторській редакції.

ЗМІСТ

<i>Байдарова О.О.</i> Професійна рефлексія в соціальній роботі	5
<i>Грінчук В.С.</i> Місце метафори у переживанні складної життєвої ситуації	8
<i>Дробот О.В.</i> Професійна свідомість особистості у контексті системного підходу	10
<i>Житник Н.В.</i> Шляхи реалізації особистісно-орієнтованого підходу в підготовці економістів	14
<i>Караван Г.І.</i> Залучення людей похилого віку до освіти як засіб соціалізації	18
<i>Кольцова К.С.</i> Соціально-психологічні особливості розвитку соціальних ініціатив серед студентської молоді	22
<i>Корнюх А.О.</i> Причини розлучень у міжнаціональному шлюбі	24
<i>Кривоконь Н.І.</i> Зміст соціально-психологічної підтримки особистості в ході її наснаження	27
<i>Крюкова О.В.</i> Зміст та структура курсу за вибором «кроки соціального самовизначення старшокласника»	31
<i>Кунцевська А.В.</i> Особистість у професійній спільноті	35
<i>Кучинова Н.М.</i> Актуальні питання розвитку професійного мислення майбутніх маркетологів	38
<i>Ларкіна І.В.</i> Довіра як соціально – психологічний феномен	42
<i>Львовочкіна А.М.</i> Волонтерська діяльність як засіб ресоціалізації особистості	44
<i>Люта Л.П.</i> Проблема інституціалізації потреб у соціальній роботі	48
<i>Місячна Н.М.</i> Професійне перенавчання як основна умова дорослого населення у вирішенні проблеми безробіття	52
<i>Максимов М.В.</i> Мистецька складова соціальної роботи з засудженими	55
<i>Небесна В.В.</i> Інноваційні методи роботи з неповнолітніми правопорушниками	59

- здобуття наук. ступеня докт. пед. наук. 13.00.04. «Теорія та методика професійної світи» / Мирон Васильович Вачевський. – К., 2008. – 41 с.
2. Герцен О. В. Педагогические условия развития профессионального мышления у будущих экономистов в образовательном процессе вуза : дис. ... на соискание ученой степени канд. пед. наук. 13.00.08. / Ольга Вячеславовна Герцен. – Белгород., 2005. – 173 с.
 3. Кубанов Р. А. Реалізація компетентнісного підходу в процесі професійної підготовки майбутніх маркетологів туристичної індустрії / Р. А. Кубанов // Вісник Луганського національного університету ім. Т. Шевченка. – 2012. - №4 (239). – Ч. II. – С. 28-35.
 4. Репьев А. П. Маркетинговое мышление, или Клиентомания / А. П. Репьев. – М. : Изд-во Эксмо, 2006. – 384 с.

Ларкіна Ірина Вячеславівна,

аспірантка лабораторії фундаментальних і прикладних
проблем спілкування

Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, м.Київ

ДОВІРА ЯК СОЦІАЛЬНО – ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН

Останнім часом дослідження довіри стає все більш затребуваним напрямком у суспільних науках. Незважаючи на інтенсивний обмін знаннями спеціалістів різних наукових галузей з цієї проблематики і донесенням їх до громадян, рівень довіри у суспільстві знижується.

У сучасній соціальній психології довіра є самостійним феноменом, який може визначатись через психічний стан, почуття, мотиви, очікування, моральну складову поведінки.

Довіру розглядають у співвідношенні з феноменом недовіри, який часто вважається вторинним і негативним явищем. Однак, існує думка, що саме недовіра є потужним стимулятором соціальних змін [1].

При наявності негативного балансу між довірою і недовірою спостерігається відсутність довіри до економічної та політичної

системи, яка замінюється довірою до окремих осіб. Але для виникнення довіри між партнерами потрібно щось третє, тобто те загальне, чому довіряють обидві сторони.

У цьому аспекті проблема як довіри, так і недовіри - це проблема вибору посередників в процесі соціальної взаємодії. Тому стратегія виходу із ситуації соціальної недовіри і поліпшення якості життя - це пошуки таких посередників[1].

У поведінковому аспекті, діяльність на засадах недовіри, відрізняється обережністю, бажанням уникати ризиків, діяти чітко за інструкціями.

Виділяються специфічні функції довіри і недовіри: недовіра пов'язує, насамперед, минуле і сьогодення (існуючий негативний досвід у минулому диктує певні форми поведінки в сьогоденні). Довіра ж передбачає безперервність певних соціальних зв'язків і, тим самим, єднає минуле, теперішнє і майбутнє [1]. Завдяки довірі суб'єкт вступає у взаємодію зі світом, пізнає і перетворює його відповідно до своїх уявлень і переконань.

Таким чином, саме довіра створює умови для розвитку суб'єкта в ході обміну. Недовіра ж сприяє збереженню суб'єкта і його соціально - психологічного простору [2]. Довіра активізує комунікацію і взаємодію, знижує ризик і мобілізує активність сторін у взаємодії. Залежно від міри довіри формуються стратегії поведінки особистості [3].

Отже, можна зробити висновок, що співвідношення міри довіри і недовіри визначають вибір об'єктів взаємодії та направленість подальшого розвитку особистості. Довіра становить важливий момент міжособистісного спілкування, міжгрупової і організаційної взаємодії, а також функціонування суспільства в цілому, як системи багаторівневої взаємної довіри. Тільки певний рівень взаємної довіри сторін дозволяє відбутися соціальній комунікації і направити її в конструктивне русло.

Література

1. Социальное недоверие: парадигмы анализа, источники, функции (к постановке проблемы) / С. Е. Вершинин // Научный ежегодник института философии и права Уральского отделения Российской академии наук. Вып. 7. - Екатеринбург, 2007. - С. 61-74.
2. Купрейченко А.Б. Психология доверия и недоверия / А.Б.Купрейченко. – М.: Ин-т психологии РАН, 2008. – 564с.
3. Скрипкіна Т.П. Психология доверия: Навчальний посібник/Т.П.Скрипкіна.- М.: Академия, 2000. – 264с. – С.48

Львовочкіна Антоніна Михайлівна,

Докт. психол. наук, доцент кафедри соціальної роботи

КНУ імені Тараса Шевченка, м. Київ

ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ

Основною метою соціальної роботи як науки і практики є профілактика виключення із соціуму та ресоціалізація, як окремих його представників, так і соціальних груп. Отже, відповідно до мети, перед соціальними працівниками ставилося завдання: допомогти клієнтам соціальної служби адаптуватися до середовища власної життєдіяльності. Вважалося, коли клієнт припиняє демонструвати девіантну поведінку, завдання соціальної служби стосовно нього розв'язане.

Поглянемо на цю ситуацію з іншої точки зору. Соціальні служби надають своїм клієнтам безкоштовну допомогу у соціальній адаптації, а у свою чергу соціально адаптований (або неадаптований) клієнт продовжує існувати за рахунок цієї допомоги, не демонструючи соціальної відповідальності, тобто як «пристосуванець». У результаті чого, у суспільстві виникає цілий прошарок таких пристосуванців, які постійно вимагають допомоги, шириться соціальна безвідповідальність. Для розв'язання цієї